

Ondersteuningsstructuur De Lisdodde

Samenlevingschool

27-08-2020

Ondersteuningsstructuur Samenlevingschool De Lisdodde

Inhoudsopgave:

	Pagina
1. Inleiding	3
2. Visie op leerlingenzorg	3
3. Ondersteuningsstructuur	5
4. Passend aanbod	7
5. Ondersteuning in de groep	13
6. Signaleren en volgen van leerlingen	14
7. Toetskalender	14

Bijlagen:

I. Aanmeldingsprocedure	15
II. Handboek handelingsgerichte gespreksdiagnostiek	17
III. Handleiding werken met ontwikkelingsperspectieven	18
IV. Stappenplan aanvraag TLV	23
V. Protocol doorstroom & doublures	24
VI. Protocol Meerpresteerders	26
VII. Toetsprotocol	28
VIII. Afspraken KanVAS	30
IX. Overzicht van externe partners	32

1. Inleiding

Samenlevingsschool De Lisdodde sluit zich aan bij de ondersteuningsstructuur van Stichting Op Kop. De Lisdodde wil alle leerlingen ondersteuning bieden op de best passende plek, zodat iedere leerling zich ononderbroken kan ontwikkelen. Afstemmen op onderwijsbehoeften staat centraal in ons onderwijs. In dit document staat beschreven hoe wij de leerlingenzorg vormgeven. Procedures en protocollen zijn in dit document vastgelegd, zodat voor iedereen inzichtelijk is hoe wij werken.

Naast dit document hebben wij in het SchoolOndersteuningsProfiel (SOP) jaarlijks vastgelegd wat wij onder extra ondersteuning verstaan en welke voorzieningen en expertise de school kan bieden.

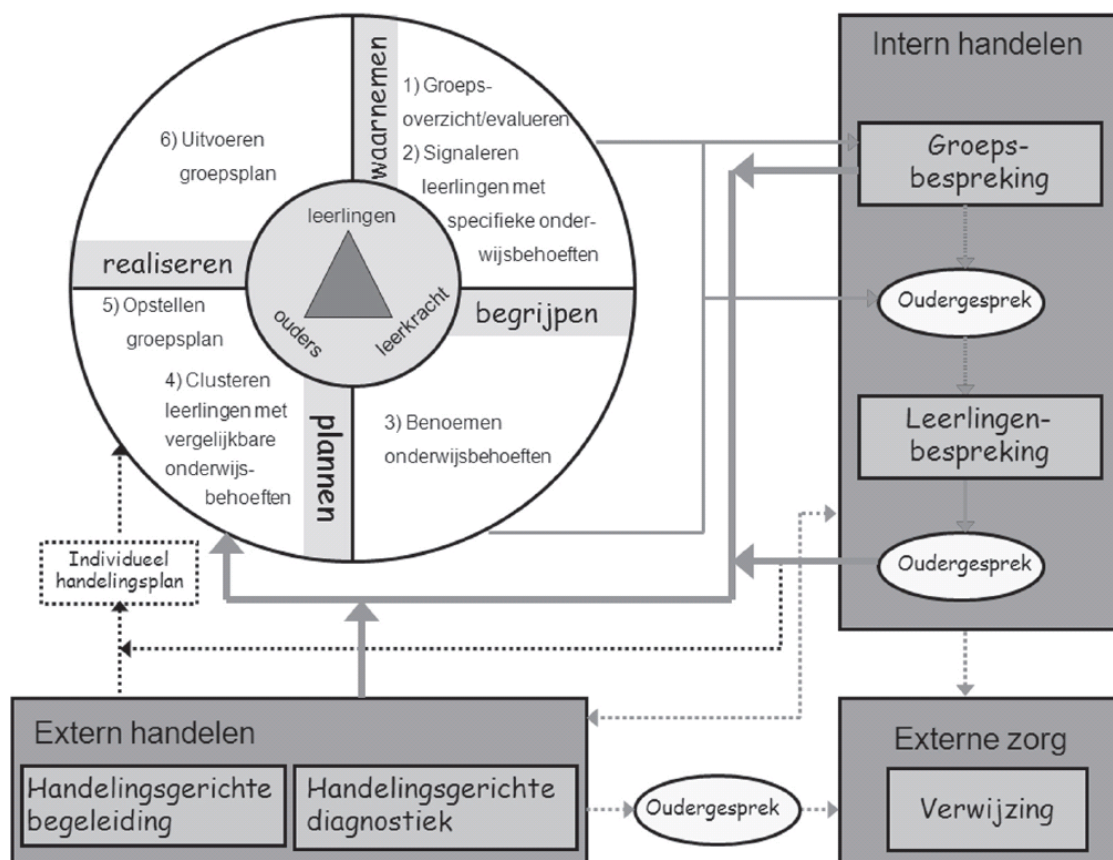
In het schooljaarplan evalueren wij de effecten van onze interventies en hebben wij onze doelen ten aanzien van het versterken van ons ondersteuningsaanbod beschreven.

2. Visie op leerlingenzorg

Wij bieden thuis nabij onderwijs op maat. Wij werken proactief en preventief met hoge verwachtingen aan kwalitatief hoogwaardig onderwijs voor ieder kind. Kern van ons handelen is, dat we doelgericht werken en afstemmen op de onderwijsbehoeften van de leerling en de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht. Minimaal twee keer per jaar worden groepsbesprekingen gehouden. Procedures en de communicatie met betrokkenen zijn transparant en oplossingsgericht.

De principes van Handelingsgericht werken (HGW) vormen in samenhang met opbrengstgericht werken (OGW) de basis van ons handelen. Samen met ouders, vanuit educatief partnerschap, bekijken wij vanuit de context wat het beste onderwijs is voor ieder kind. In ons handelen zijn we ondernemend en creatief, we zijn steeds op zoek naar het beste voor ieder kind.

De planmatige cyclus van Handelingsgericht werken vormt de basis van ons handelen:

De zeven uitgangspunten van HGW worden als volgt toegepast:

1. De onderwijsbehoeften van de leerlingen staan centraal.

We waarderen verschillen tussen leerlingen. Wat heeft deze leerling nodig, van deze ouders in deze groep, bij deze leerkracht, op deze school de komende periode. Wat heeft deze leerling in deze context nodig om bepaalde doelen te behalen.

2. Het gaat om afstemming en wisselwerking.

Leerlingen verschillen, maar groepen, leerkrachten, scholen en ouders verschillen ook. Observaties zijn van groot belang om een goede afstemming en interactie te realiseren.

3. De leerkracht doet ertoe.

De leerkracht levert een cruciale bijdrage aan een positieve ontwikkeling van leerlingen. De leerkracht is de spil in passend onderwijs. De leerkracht maakt zijn/haar eigen ondersteuningsbehoefte kenbaar zodat optimale afstemming gerealiseerd kan worden.

4. Positieve aspecten zijn van groot belang.

We werken oplossingsgericht. Positieve aspecten bieden perspectief, dat wat goed gaat breiden wij verder uit. Wij focussen op mogelijkheden.

5. We werken constructief samen.

Op basis van educatief partnerschap werken wij actief samen met ouders en externe partners. Vanuit ieders rol en deskundigheid wordt een wezenlijke bijdrage geleverd. Indien van toepassing worden externe partners betrokken bij deze constructieve samenwerking.

De leerkracht is de onderwijsprofessional en de ouders zijn de ervaringsdeskundigen. Verwachtingen over verantwoordelijkheden worden helder aangegeven. Het gemeenschappelijk belang, de ontwikkeling van het kind, staat centraal in de communicatie. Er is sprake van korte lijnen en er wordt daadkracht getoond.

6. Ons handelen is doelgericht.

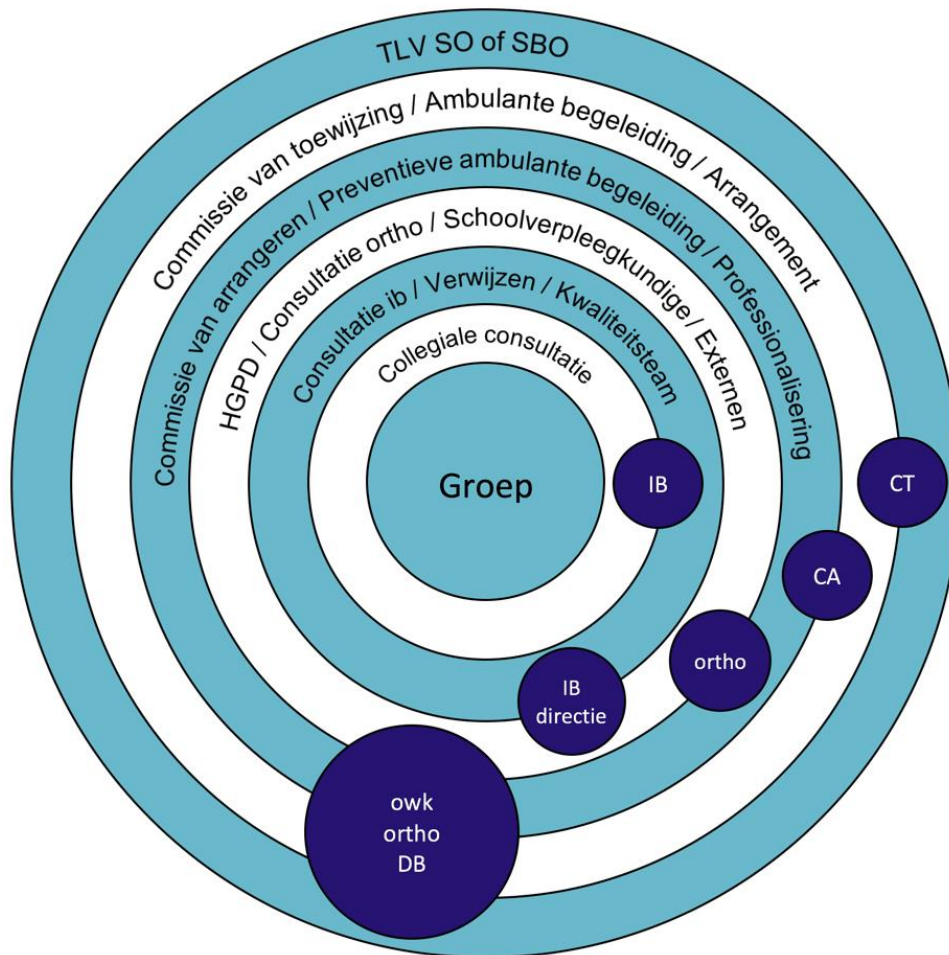
Ambitieuze doelen en effectieve feedback vinden wij belangrijk. Hoge verwachtingen bevorderen opbrengstgericht werken. De doelen die we formuleren zijn zo SMARTI mogelijk (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden en Inspirerend). Kleine haalbare doelen worden gesteld, zodat de slagingskans groot is en er effectieve waardevolle feedback gegeven kan worden.

7. De werkwijze is systematisch, in stappen en transparant.

Op school zeggen we wat we doen en we doen wat we zeggen. Het is voor betrokkenen duidelijk hoe we willen werken en waarom.

3. Ondersteuningsstructuur

De ondersteuningsstructuur heeft zeven ondersteuningsniveaus (pedagogisch & didactisch). Continu werken we vanuit wisselwerking en afstemming aan het beste voor ieder kind. Benodigde expertise wordt vanuit samenhang ingezet. De basis is constructieve inhoudelijk verbonden samenwerking. De leerkracht is actief betrokken in alle fasen van de cyclus. In schematisch overzicht is onze ondersteuningsroute als volgt opgebouwd:

Legenda

owk	onderwijskundig medewerker
ortho	orthopedagoog
DB	directeur bestuurder
IB	intern begeleider
CA	commissie van arrangeren
CT	commissie van toewijzing
TLV	toelaatbaarheidsverklaring
SO	speciaal onderwijs
SBO	speciaal basisonderwijs
HGPD	handelingsgerichte procesdiagnostiek

Zeven zorgniveaus:

1. Basis: De zorgstructuur in de groep

Het basisaanbod bevat kwalitatief goed onderwijs en effectieve ondersteuning voor alle leerlingen in de groep. Het onderwijs wordt vorm gegeven vanuit leerlijnen, is aansprekend en afgestemd op onderwijsbehoeften van de leerlingen. Er wordt cyclisch en planmatig opbrengstgericht gewerkt vanuit een veilig pedagogisch klimaat.
Zie: 4. Passend aanbod

2. Collegiale consultatie

Leerkracht legt situatie voor aan collega (zelfde school/andere school/SBO) gericht op een adequate aanpak. Collegiale expertise wordt ingeschakeld, zodat samen wordt nagedacht over een passende aanpak.

3. Consultatie ib, verwijzen, kwaliteitsteam

De leerkracht betreft intern begeleider, eventueel vindt consultatie plaats. Vanuit deze consultatie wordt een "plan van aanpak" opgesteld. Vanuit de consultatie kan verwezen worden naar externe ondersteuning. Specialisten kunnen ondersteunen bij het formuleren en uitvoeren van het plan van aanpak. De intern begeleider is het eerste aanspreekpunt voor de aanbieders, vervolgens kan dit door de leerkracht worden vervolgd.

4. Consultatie orthopedagoog, HGPD, schoolverpleegkundige, externen

De orthopedagoog van Stichting Op Kop wordt betrokken. Consultatie met de orthopedagoog of HGPD (handelingsgerichte procesdiagnostiek) kan worden ingezet. De schoolverpleegkundige kan hierbij aansluiten. De schoolverpleegkundige zorgt voor de verbinding/doorverwijzing naar externen. Tijdens het overleg worden altijd afspraken gemaakt over de communicatie.
Zie: handboek HGPD

5. Commissie van arrangeren, preventieve ambulante begeleiding, professionalisering

Preventief kan de ambulante begeleider van Stichting Op Kop (zml of gedrag), De Twijn, Kentalis of Visio (lg, mg, lzk) worden ingeschakeld. Dit betreft kortdurende trajecten gericht op ondersteuning van de leerkracht. Aanvragen zijn altijd in afstemming met de intern begeleider en orthopedagoog. De school heeft middelen ter beschikking om professionalisering in te zetten afgestemd op de ondersteuningsbehoeften van de leerkracht(en). Deze professionalisering kan gericht zijn op het team of op individuele leerkrachten. Bijvoorbeeld in de vorm van coaching on the job. Wanneer extra ondersteuning vereist is, kan de school vanuit de HGPD met de orthopedagoog van Op Kop een arrangement aanvragen bij de Commissie van Arrangeren van Op Kop. Uitgangspunt van de aanvraag is, dat de school wel in de onderwijsbehoeften kan voorzien met een beperkte mate van extra hulp. Aanmelding vindt plaats in Grippa. De school moet concreet omschrijven wat er specifiek voor deze leerling wordt aangevraagd in personele zin in relatie tot de beoogde doelstellingen. De ib-er/leerkracht bespreken in dialoog met de Commissie van Arrangeren de context van de leerling en de ondersteuningsbehoefte van de school. De uiteindelijke beslissing over de inhoudelijke toekenning van het arrangement wordt genomen door de Commissie van Arrangeren. Voor alle leerlingen die een arrangement krijgen toegekend, geldt dat er een ontwikkelingsperspectief moet worden opgesteld.
Zie: Aanvraagprocedure CA en OPP

6. Commissie van Toewijzing, Ambulante begeleiding

Vanuit de CA kan ambulante begeleiding worden ingezet. In de toekenning van de CA staat inhoudelijk aangegeven wat nodig is. Wanneer een arrangement niet toereikend is, kan bekeken worden of een SBO of SO-plaatsing beter passend is. Aanvragen hiervoor kunnen worden neergelegd bij de CA. De commissie van toewijzing neemt het dossier van de CA over en stelt vast of er een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) wordt afgegeven.
Zie: stappenplan TLV en formulieren

7. Plaatsing op SBO of SO

Zodra de leerling plaatsbaar is in het SBO of Speciaal Onderwijs zorgt de toeleverende school voor een warme overdracht van het onderwijskundig rapport.

4. Passend aanbod

Wij vinden het belangrijk dat de basis van ons onderwijsaanbod sterk is. Het basisaanbod bevat kwalitatief goed onderwijs en effectieve ondersteuning voor alle leerlingen in de groep. Het onderwijs wordt vorm gegeven vanuit leerlijnen, is aansprekend en afgestemd op onderwijsbehoeften van de leerlingen. Er wordt cyclisch en planmatig opbrengstgericht gewerkt vanuit een veilig pedagogisch klimaat.

Wij vragen ons voortdurend af of ons onderwijs zich kenmerkt door doelgerichte instructie, een taakgerichte werksfeer en een actieve betrokkenheid van de kinderen. Wanneer dat niet het geval is, dan zou er voor een kind wel eens te snel een aangepaste leerroute gekozen kunnen worden. Wij vragen ons af wat de leerling nodig heeft voor het bepalen van het type instructie.

Heeft een kind verlengde instructie nodig of een betere groepsinstructie?.

Onze school gaat uit van het werken met drie instructieniveaus: Basis, Intensief en Meer

Zie: Aanbod Basis, Aanbod Intensief, Aanbod Meer

Aanbod meer- en hoogbegaafden

Vanzelfsprekend hebben we ook passend aanbod dat gericht is op meer uitdaging. Dit gaat uit van een (nog) kortere instructie. In eerste instantie krijgen kinderen daarbij extra opdrachten en moeilijker werk. Naar mate de (ontwikkelings-)voorsprong van deze kinderen groter is, wordt de reguliere leerstof compacter en krijgen zij een eigen programma dat meer gericht is op hun andere manier van denken en leren. Hiervoor wordt onder andere Levelwerk ingezet.

Ook kunnen deze leerlingen gaan deelnemen aan een plusklas. (Bij Stichting Accrete of Stichting Op Kop)

In deze routes ligt het accent steeds meer op de 'hogere orde vragen' (taxonomie van Bloom):

- Analyseren: Het opdelen van informatie in de verschillende onderdelen
- Evalueren: De waarde van ideeën, materialen en methoden beoordelen door het ontwikkelen en toepassen van criteria.
- Creëren: Ontwikkelen van nieuwe ideeën, oplossingen of producten

Zie: Aanbod Meer- en hoogbegaafden

Eigen leerlijn

Vanzelfsprekend hebben wij ook een Passend Aanbod dat gericht is op meer ondersteuning. Deze gaat uit van meer herhaling, kleinere stappen en extra oefening. Naar mate de ondersteuningsbehoefte van de kinderen groter is, wordt de aanpak intensiever en individueler. Waar nodig wordt een ontwikkelingsperspectief opgesteld en gaan kinderen een eigen leerlijn volgen.

In dit aanbod ligt het accent steeds meer op de 'lagere orde vragen' (taxonomie van Bloom):

- Onthouden: Het kunnen ophalen van specifieke informatie
- Begrijpen: Betekenis geven aan informatie
- Toepassen: Strategieën, concepten, principes en theorieën in nieuwe situaties gebruiken.

De uitdaging binnen dit aanbod is om een effectieve en doorgaande lijn te vinden.

Zie: Aanbod Eigen leerlijn

Aanbod "Basis"

<p>Instructie-behoefstig: Deze route is voor de kinderen die aan de groepsinstructie voldoende hebben om goede resultaten te behalen. Deze kinderen kunnen op dit leergebied goed meekomen.</p>	
<p>Groep 3-8</p>	
<p>Welke plaats heeft dit aanbod in het EDI-model?</p>	<p>Deze kinderen volgen de hele groepsinstructie en kunnen daarna zelfstandig hun werk maken.</p>
<p>Welke plaats heeft dit aanbod in ons lesrooster?</p>	<p>Deze kinderen hebben aan de gewone lestijd voldoende om alle opdrachten te maken. De tijd die ze over hebben kunnen ze gebruiken voor andere opdrachten.</p>
<p>Op welke manier gebruiken we zelfstandig werken voor dit aanbod?</p>	<p>Op de weektaak is aangegeven welke opdrachten deze kinderen maken. Tijdens de hulpronde geeft de leerkracht feedback. Wanneer ze fouten maken kunnen ze deze na feedback goed zelf verbeteren.</p>
<p>Wat verwachten we van de resultaten op methodetoetsen?</p>	<p>Voor dit aanbod is een goedpercentage van 80 % passend. Deze kinderen hebben soms een herkansing nodig om een methodetoets voldoende te beheersen.</p>
<p>Wat verwachten we van de resultaten op CITO-toetsen?</p>	<p>Voor kinderen binnen dit aanbod is een score op niveau II & III passend.</p>
<p>Wat werkt er anders wanneer dit aanbod in een combinatiegroep wordt aangeboden?</p>	<p>De basisinstructies worden in combinatiegroepen op dezelfde manier aangeboden.</p>
<p>Wat is de verwachting voor wat betreft het vervolgonderwijs?</p>	<p>Wanneer kinderen voor meerdere leergebieden dit aanbod volgen, stromen ze vaak uit op niveau vmbo theoretische leerweg/havo.</p>
<p>Groep 1-2</p>	
<p>Algemeen beeld</p>	<p>Dit aanbod is voor de kinderen die veel leren van de gewone groepsactiviteiten en ontwikkelingsmaterialen.</p>
<p>Groepsactiviteiten</p>	<p>Deze kinderen hebben aan de groepsactiviteiten voldoende om zich goed te ontwikkelen.</p>
<p>Kleine kring en extra instructie</p>	<p>Deze kinderen hebben aan de groepsactiviteiten en ontwikkelingsmaterialen voldoende om zich goed te ontwikkelen.</p>
<p>Speelwerktijd</p>	<p>Deze kinderen spelen met alle ontwikkelingsmaterialen, waarbij zij zelf mogen kiezen. (Dit kan via het planbord.)</p>
<p>Wat verwachten we van de resultaten op leerlijnen, registraties en observaties?</p>	<p>Deze kinderen scoren op cognitieve leerlijnen, registraties en observaties over het algemeen goed of voldoende. Een ontwikkelingsniveau net boven leeftijdsniveau is passend (0-3 maanden). Zie leerlijnen.</p>

Aanbod "Intensief"

<p>Instructie-afhankelijk: Deze route is voor de kinderen die de verlengde groepsinstructie/extra instructie nodig hebben om voldoende resultaten te behalen.</p>	
<p>Groep 3-8</p>	
<p>Welke plaats heeft dit aanbod in het EDI-model?</p>	<p>Deze kinderen volgen de hele groepsinstructie en daarna de verlengde groepsinstructie of de verlengde instructie aan de instructietafel: begeleid inoefenen.</p>
<p>Welke plaats heeft dit aanbod in ons lesrooster?</p>	<p>Deze kinderen hebben aan de gewone lestijd niet altijd voldoende om alle opdrachten te maken. Indien mogelijk het aanbod minimaliseren. Tijdens een moment van zelfstandig werken kunnen ze hun werk af maken of verbeteren/herkansen. Zo mogelijk wordt pre-teaching aangeboden.</p>
<p>Op welke manier gebruiken we zelfstandig werken voor dit aanbod?</p>	<p>Op de weektaak is aangegeven welke opdrachten deze kinderen maken en, indien gewenst, welke extra oefeningen ze kunnen maken. Tijdens de hulpronde geeft de leerkracht feedback. Ze hebben tijdens het zelfstandig verwerken regelmatig hulp nodig. Wanneer ze fouten maken hebben ze vaak extra instructie nodig om te leren wat wel de goede aanpak is.</p>
<p>Wat verwachten we van de resultaten op methodetoetsen?</p>	<p>Voor dit aanbod is een goedpercentage van 60-80% passend. Deze kinderen hebben vaak herkansingen nodig, maar hebben daaraan meestal genoeg om de leerstof toch voldoende te beheersen.</p>
<p>Wat verwachten we van de resultaten op CITO-toetsen?</p>	<p>Voor kinderen binnen dit aanbod is een score op niveau IV en V passend.</p>
<p>Wat werkt er anders wanneer dit aanbod in een combinatiegroep wordt aangeboden?</p>	<p>De basisinstructies worden in combinatiegroepen op dezelfde manier aangeboden.</p>
<p>Wat is de verwachting voor wat betreft het vervolgonderwijs?</p>	<p>Wanneer kinderen voor meerdere leergebieden deze route volgen, stromen ze vaak uit op niveau vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerweg, eventueel met LWOO ondersteuning.</p>
<p>Groep 1-2</p>	
<p>Algemeen beeld</p>	<p>Deze route is voor de kinderen die de groepsactiviteiten vaak nog moeilijk vinden en behoefte hebben aan een extra instructie/begeleid inoefenen.</p>
<p>Groepsactiviteiten</p>	<p>Deze kinderen krijgen tijdens de groepsactiviteiten de minder moeilijke vragen en opdrachten.</p>
<p>Kleine kring en extra instructie</p>	<p>Deze kinderen hebben als ondersteuning regelmatig een kleine kring nodig met een extra instructie op hun niveau.</p>
<p>Speelwerktijd</p>	<p>Deze kinderen worden gestimuleerd om eerst de makkelijkere materialen te kiezen en daarna de moeilijkeren. (Dit kan via het planbord/keuzebord).</p>
<p>Wat verwachten we van de resultaten op leerlijnen, registraties en observaties?</p>	<p>Deze kinderen scoren op cognitieve leerlijnen, registraties en observaties over het algemeen voldoende of matig. Een ontwikkelingsniveau net onder leeftijdsniveau is passend (0-3 maanden). Zie leerlijnen.</p>

Aanbod "Meer"

<p>Instructie-onafhankelijk Deze route is voor de kinderen die weinig groepsinstructie nodig hebben en toch opvallend goede resultaten behalen.</p>	
<p>Groep 3-8</p>	
<p>Welke plaats heeft dit aanbod in het EDI-model?</p>	<p>Deze kinderen volgen alleen het eerste deel van groepsinstructie (start, doel, korte instructie) en gaan dan zelfstandig aan het werk. Ze hebben weinig instructie nodig om opdrachten te maken en ze maken weinig fouten in hun toetsen. Bij nieuwe of moeilijke onderwerpen doen zij langer mee.</p>
<p>Welke plaats heeft dit aanbod in ons lesrooster?</p>	<p>Deze kinderen hebben aan de gewone lestijd voldoende om alle opdrachten te maken. De tijd die ze over hebben kunnen ze gebruiken voor andere vakken/opdrachten. Ze zijn leergierig en werken vanuit een zelfstandige werkhouding.</p>
<p>Op welke manier gebruiken we zelfstandig werken voor dit aanbod?</p>	<p>Op de weektaak is aangegeven welke opdrachten deze kinderen maken, inclusief het pluswerk. Tijdens de hulpronde geeft de leerkracht feedback.</p>
<p>Wat verwachten we van de resultaten op methodetoetsen?</p>	<p>Voor dit aanbod is een goedpercentage van 90% of hoger passend. Deze kinderen hebben zelden een herkansing nodig om een methodetoets voldoende te beheersen.</p>
<p>Wat verwachten we van de resultaten op CITO-toetsen?</p>	<p>Voor kinderen binnen dit aanbod is een score op niveau I passend.</p>
<p>Wat werkt er anders wanneer dit aanbod in een combinatiegroep wordt aangeboden?</p>	<p>De basisinstructies worden in combinatiegroepen op dezelfde manier aangeboden.</p>
<p>Wat is de verwachting voor wat betreft het vervolgonderwijs?</p>	<p>Wanneer kinderen voor meerdere leergebieden dit aanbod volgen, stromen ze vaak uit op niveau HAVO/VWO.</p>
<p>Groep 1-2</p>	
<p>Algemeen beeld</p>	<p>Dit aanbod is voor de kinderen die de gewone groepsactiviteiten en ontwikkelingsmaterialen makkelijk lijken te vinden.</p>
<p>Groepsactiviteiten</p>	<p>Deze kinderen krijgen tijdens de groepsactiviteiten de moeilijke vragen en opdrachten</p>
<p>Kleine kring en extra instructie</p>	<p>Deze kinderen hebben als uitdaging regelmatig een kleine kring nodig met een extra aanbod op hun niveau.</p>
<p>Speelwerktijd</p>	<p>Deze kinderen worden gestimuleerd om te kiezen voor de moeilijker ontwikkelingsmaterialen. (Dit kan via het planbord.)</p>
<p>Wat verwachten we van de resultaten op leerlijnen, registraties en observaties?</p>	<p>Deze kinderen scoren op cognitieve leerlijnen, registraties en observaties over het algemeen goed. Een ontwikkelingsniveau ruim boven leeftijdsniveau is passend (3-6 maanden).</p>

Aanbod "Meer- en hoogbegaafden"

<p>Verdieping Dit aanbod is voor de meer- en hoogbegaafde kinderen die binnen het "meer" aanbod (blauw) opvallen door hun snelle begrip en manier van denken. Ze hebben extra uitdaging nodig en een compactere versie van het groepsprogramma.</p>	
Groep 3-8	
Welke plaats heeft dit aanbod in het EDI-model ?	Zij doen met nieuwe of voor hen moeilijke onderdelen mee met het "meer" aanbod (blauw). Wat betreft de verwerking van de leerstof volgen zij een compact programma. Ze kiezen vaak hun eigen aanpak. Veel herhaling is iets dat niet bij deze kinderen past. Leren leren en omgaan met teleurstelling kan lastig zijn.
Welke plaats heeft dit aanbod in ons lesrooster ?	Deze kinderen maken over het algemeen weinig fouten in hun gewone werk. Het gewone programma kan met worden verkort (40% - 60%).. Wekelijks hebben zij een moment voor instructie op de extra uitdaging.
Op welke manier gebruiken we zelfstandig werken voor dit aanbod ?	Op de weektaak is het compacte programma aangegeven en ook de verdiepingsopdrachten voor deze kinderen. De leerkracht heeft tijdens de groepsles geen tijd voor het verdiepende programma. Hiervoor worden momenten ingepland tijdens het zelfstandig werken.
Wat verwachten we van de resultaten op methodetoetsen ?	Deze kinderen kunnen de methodetoets voorafgaand aan de lessen maken om zo te kijken wat ze al beheersen. Zij dan doen alleen mee met de lesonderdelen waarop ze minder dan 90% scoren. Ze moeten op de toets de denkstappen bij de opdrachten uitschrijven (anders navragen of bespreken). Daar waar de stappen niet logisch zijn of te ingewikkeld, doet de leerling mee met de (individuele) instructie.
Wat verwachten we van de resultaten op CITO-toetsen ?	Voor kinderen in deze route is een score op niveau I/I+ passend. We verwachten van hen dat ze de toets bijna foutloos maken. Uit toetsen blijkt vaak dat zij de leerstof voor de groep waarin zij zitten op dat gebied al voor een groot deel beheersen. Het is van belang alert te zijn op kinderen die onderpresteren en niet meer laten zien wat ze kunnen.
Wat werkt er anders wanneer dit aanbod in een combinatiegroep wordt aangeboden?	In een combinatiegroep zijn er minder mogelijkheden voor individuele begeleiding op de extra uitdaging. Zo mogelijk wordt dit overgenomen door iemand van de ondersteuning.
Wat is de verwachting voor wat betreft het vervolgonderwijs ?	Wanneer kinderen voor meerdere leergebieden deze route volgen, stromen ze vaak uit op niveau VWO/VWO+.
Groep 1-2	
Algemeen beeld	Deze route is voor de meer- en hoogbegaafde kinderen die door hun manier van spreken en denken opvallen bij de intake, de wenperiode en de lesactiviteiten.
Groepsactiviteiten	Deze kinderen doen meestal mee met de groepsactiviteiten, maar volgen op andere momenten hun eigen programma.
Kleine kring en extra instructie	Deze kinderen krijgen extra uitdaging aangeboden. In plaats daarvan hoeven zij soms niet of minder mee te doen bij gewone (buiten)spelen leeractiviteiten.
Speelwerktijd	Deze kinderen krijgen andere materialen aangeboden, waarvan bekend is dat ze extra uitdaging bieden of een beroep doen op hun manier van leren en denken (via taakkaart)
Wat verwachten we van de resultaten op leerlijnen, registraties en observaties ?	Deze kinderen scoren op cognitieve leerlijnen, registraties en observaties over het algemeen opvallend goed. Een ontwikkelingsvoorsprong is passend (meer dan 6 maanden).

Aanbod "Eigen leerlijn"

<p>Eigen leerlijn Deze route is voor kinderen die ook met intensieve ondersteuning het groepsprogramma niet kunnen volgen. Voor deze kinderen hebben we na overleg met de ouders besloten dat we de doelen voor dit kind gaan aanpassen (ontwikkelingsperspectief). In het OPP wordt het verwachte uitstroomniveau aangegeven.</p>	
<p>Groep 3-8</p>	
<p>Welke plaats heeft dit aanbod in het EDI-model?</p>	<p>Deze kinderen doen zo mogelijk mee met de groepsinstructie en gaan daarna aan het werk met hun eigen programma. Het kan zijn dat het kind nog (deels) meedoet met de verlengde instructie. Het kan zijn dat dit kind de minimumdoelen gaat volgen of bepaalde onderdelen niet mee doet. Het kan ook zijn dat dit kind een aparte leerlijn gaat volgen met individuele instructiemomenten.</p>
<p>Welke plaats heeft dit aanbod in ons lesrooster?</p>	<p>Deze kinderen werken tijdens de gewone lestijd aan hun eigen programma. De instructie wordt gedaan tijdens momenten van zelfstandig werken en/of extra begeleiding.</p>
<p>Op welke manier gebruiken we zelfstandig werken voor dit aanbod?</p>	<p>Deze kinderen hebben een eigen programma als bijlage bij de weektaak. Tijdens de hulpronde geeft de leerkracht indien nodig feedback.</p>
<p>Wat verwachten we van de resultaten op methodetoetsen?</p>	<p>Deze kinderen maken de methodetoetsen passend bij hun eigen programma. Daarop scoren ze rond de 80%. Een herkansing kan nodig zijn. Eventuele hiaten worden indien mogelijk eerst opgelost, voordat er verder gegaan wordt in de stof.</p>
<p>Wat verwachten we van de resultaten op CITO-toetsen?</p>	<p>Omdat deze kinderen op de groepstoetsen vaak meermaals niveau V/V-hebben geschoord, kan een toets worden afgenomen op hun eigen niveau. Daar verwachten we minimaal een score op niveau III of IV.</p>
<p>Wat werkt er anders wanneer dit aanbod in een combinatiegroep wordt aangeboden?</p>	<p>In een combinatiegroep zijn er minder mogelijkheden voor eigen leerlijnen. Zo mogelijk wordt er in een combinatiegroep meer extra begeleiding geboden door de ondersteuning. Ook kan er, indien mogelijk, gebruik gemaakt worden van groepsdoorbrekende instructie op hun eigen niveau.</p>
<p>Wat is de verwachting voor wat betreft het vervolgonderwijs?</p>	<p>Wanneer kinderen voor meerdere leergebieden deze route volgen, stromen ze vaak uit op niveau praktijkonderwijs</p>
<p>Groep 1-2</p>	
<p>Algemeen beeld</p>	<p>Dit is in groep 1-2 alleen van toepassing voor kinderen met een bijzondere onderwijsbehoefte.</p>
<p>Groepsactiviteiten</p>	<p>Deze kinderen doen meestal mee met de groepsactiviteiten, maar volgen op andere momenten hun eigen programma.</p>
<p>Kleine kring en extra instructie</p>	<p>Deze kinderen zijn tijdens het spelen en werken vaak bezig op hun eigen niveau of met hun eigen programma.</p>
<p>Speelwerkijd</p>	<p>Deze kinderen krijgen van de leerkracht instructie op het gebruik van de materialen en spelen met het aangeboden materiaal. Dit kan met een taakkaart</p>
<p>Wat verwachten we van de resultaten op leerlijnen, registraties en observaties?</p>	<p>Deze kinderen scoren op cognitieve leerlijnen, registraties en observaties over het algemeen zwak. Een ontwikkelingsniveau ver onder leeftijdsniveau is niet verrassend (6 maanden of meer).</p>

5. Afspraken omtrent ondersteuning

Compact groepsoverzicht

In het compact groepsoverzicht wordt inzichtelijk hoe de ondersteuningsbehoefte eruitziet in elke groep.

Wij verdelen de leerlingen in 3 instructiegroepen voor de basisvakken*: BASIS-INTENSIEF-MEER Deze instructiegroepen worden ook overgenomen in Klasseplan.

Andere bijzonderheden zijn onderaan in het overzicht te zien. (bijvoorbeeld Logopedie, Plusklas, Dyslexie, OPP, NT2, gedrag, fysiotherapie, etc.)

Het compact groepsoverzicht wordt 2 keer per jaar gecontroleerd en daar waar nodig bijgewerkt. (In februari en juni na de Citotoetsen en screeningen)

Het formulier zit in de klassenmap. De formulieren worden daarnaast opgeslagen in Parnassys met de naam van het document, de groep en het volgnummer. (Bijvoorbeeld voor de tweede periode in groep 5 'groepsoverzicht 5.2')

***Basisvakken**

Groep 1 en 2: Taal- en Rekenontwikkeling

Groep 3: 1e half jaar Lezen en Rekenen. 2e half jaar Lezen, Rekenen en Spelling

Groep 4 t/m 8: Lezen, Rekenen, Spelling en Begrijpend Lezen

Weekplanning Klasseplan

In schooljaar 2019-2020 is Klasseplan ingevoerd. De weekplanning wordt gemaakt in Klasseplan. Voor de basisvakken wordt er in drie instructiegroepen gewerkt. Het digitaal logboek van Klasseplan wordt gebruikt voor evaluaties en voor het plannen van de extra hulp.

Groepsbesprekingen met IB-er

-Begin schooljaar groep 8 (Plaatsingswijzer bekijken) - andere groepen facultatief

-In feb/mrt groepen 1 t/m 8

-In juni groepen 1 t/m 7

Groepsbespreking in teamverband

Naar aanleiding van het invullen van KanVAS (Kanjervolg- en adviessysteem voor sociaal-emotionele ontwikkeling) in oktober en april worden opvallende zaken van elke groep besproken in het team.

Leerlingbesprekingen

-Op verzoek van leerkracht

-Intervisie tijdens teamvergadering

-HGPD (Handelingsgerichte Proces Diagnostiek) 4 keer per jaar met orthopedagoog, IB, ouders en leerkracht

-KIK (Kind in de Kern – GGD) voor vragen uit/over voornamelijk de thuissituatie of fysieke gesteldheid van een kind.

Registratie extra begeleiding

In Parnassys wordt voor de leerlingen met een OPP een logboek bijgehouden van de extra begeleiding.

Analyse toetsen

In de groepen 1-2 worden leerlingen gevolgd met een kleuterobservatiesysteem van Klasseplan en er wordt in groep 2 een screening beginnende geletterdheid gedaan. In de groepen 3 t/m 8 worden de toetsen van Cito LVS afgenomen. De sociaal-emotionele ontwikkeling wordt gevolgd door middel van KanVAS. Na afname van de vragenlijsten en de toetsen wordt door de leerkrachten een analyse en verbeterplan gemaakt en besproken tijdens de groepsbespreking. Vervolgens wordt dit formulier in Parnassys gezet en in de klassenmap gedaan.

Oudergesprekken

Startgesprekken met ouder en kind (groep 5 t/m 8)

Rapportgesprekken in februari (verplicht) en juni (facultatief)

6. Signaleren en volgen van leerlingen

Voor de administratie van de leerlinggegevens (dossier) maken wij gebruik van ParnasSys. De resultaten van de methodegebonden toetsen, observaties, onderwijsbehoeften en gespreksverslagen worden vastgelegd in ParnasSys. Bij overdracht wordt gebruik gemaakt van het onderwijskundig rapport van ParnasSys. Vanuit de peuteropvang/kinderopvang vindt altijd een warme overdracht plaats.

Wij werken met het Cito leerlingvolgsysteem voor de cognitieve ontwikkelingsgebieden en maken gebruik van de DULT-koppeling naar ParnasSys.

7. Toetskalender

	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	feb.	maart	april	mei	juni
Rekenen voor kleuters *					M1- M2					E1-E2
Taal voor kleuters *					M1- M2					E1-E2
Screeningsinstrument Anneke Smits					M2				E2	
Observatiesysteem 1-2 Klasseplan										
LOVS Rekenen en wiskunde					M3- M7					E3-E7
LOVS DMT en AVI					M3- M8					E3-E7
LOVS Begrijpend lezen					M5- M8					E3*-E4
LOVS Spelling					M3- M8					E3-E7
LOVS Werkwoorden					M8					E7
Kanvas (zie afspraken kanvas)			1-8					1-8		
Eindtoets Route 8								8		

*facultatief

Toetsprotocol in de bijlagen.

I. Aanmeldingsprocedure

Procedure aanmelding en inschrijving

Passend Onderwijs

Per 1 augustus 2014 is de zorgplicht ingevoerd. Dit betekent dat scholen ervoor moeten zorgen, dat ieder kind dat op hun school zit, of dat bij hun school wordt aangemeld, een passende onderwijsplek krijgt binnen het samenwerkingsverband. Deze zorgplicht geldt formeel voor de schoolbesturen en is van toepassing op kinderen die extra (lichte dan wel zware) ondersteuning nodig hebben in het onderwijs. Voorheen moesten ouders zelf op zoek naar een passende onderwijsplek voor hun kind; nu ligt deze verantwoordelijkheid bij de scholen (schoolbesturen).

Zorgplicht

Bij de uitvoering van de zorgplicht moet een schoolbestuur eerst kijken naar wat de school zelf kan doen. Het uitgangspunt is dat de school (schoolbestuur) waarop het kind zit of is aangemeld, eerst alle mogelijkheden onderzoekt om het kind op deze school passend onderwijs te bieden.

Als de school waar het kind op zit, of is aangemeld echt geen passend onderwijsaanbod kan realiseren, dan heeft de school een zogenaamde trajectplicht. Dat betekent dat de school dan zelf voor een goede, nieuwe, onderwijsplek voor dit kind moet zorgen.

Bij het vinden van een goede school voor hun kind zijn ouder(s)/verzorger(s) uiteraard wel heel belangrijk. Ouder(s)/verzorger(s) met kinderen in de peuterleeftijd oriënteren zich op een nieuwe school, maar soms gebeurt het ook dat een kind al op een basisschool zit en dat het voor het kind beter is als het naar een andere school gaat. Meestal gebeurt dit omdat de huidige school niet aan het kind kan bieden wat het nodig heeft. Het zoeken naar een nieuwe school kan ook het gevolg van een verhuizing zijn.

Informatie voor de school

Bij het zoeken naar een nieuwe/andere school is het belangrijk dat ouder(s)/verzorger(s) aan de school tijdig informatie geven over hun kind. Het bevoegd gezag van een school (het schoolbestuur) kan hier vanaf 1 augustus 2014 een formeel verzoek voor indienen bij ouder(s)/verzorger(s). Van hen wordt dan verwacht dat zij alle relevante informatie over hun kind aan de school verstrekken. Wil de school eventueel nader onderzoek laten doen door bijvoorbeeld een gedragswetenschapper, dan moeten de ouder(s)/verzorger(s) daar toestemming voor geven. Ook moeten ouder(s)/verzorger(s) aangeven op welke andere scholen zij hun kind eventueel hebben aangemeld. Ouders kunnen hun kind bij meerdere scholen tegelijk aanmelden. Dit kan ertoe leiden dat meerdere scholen belast worden met de aanmeldprocedure. Ouders moeten wel melden bij welke andere scholen zij toelating hebben verzocht, zodat scholen onderling kunnen afstemmen. De school waar de leerling als eerste is aangemeld voor toelating, is zorgplichtig.

Het is zeer belangrijk dat ouder(s)/verzorger(s) en school samen optrekken in het vinden van een passende school voor het kind. Ouders kennen het kind beiden goed. Er is vaak veel informatie beschikbaar over een kind. Door in openheid informatie met elkaar te delen, is de kans het grootst dat een passende school voor het kind gevonden kan worden die aansluit bij de wensen van de ouder(s)/verzorger(s).

Procedure

De komst van nieuwe leerlingen op de Lisodde verloopt volgens een aantal stappen.

Instroom van 4-jarige

1. Intakegesprek

Bij aanmelding van nieuwe leerlingen wordt altijd een intakegesprek gehouden waarbij de directeur de situatie van de aangemelde leerling onderzoekt. In dit gesprek krijgt de directeur zicht op de situatie, zodat hij ouders de route kan uitleggen voor een aanmeldingsprocedure. Dit gesprek is puur oriënterend en ter kennismaking.

2. Voorlopig aanmeldingsformulier (facultatief)

Dit formulier wordt door de ouders indien nodig ingevuld, zodra de ouders kenbaar hebben gemaakt dat zij voornemens zijn om hun zoon of dochter bij de betreffende school in te schrijven. Bijvoorbeeld wanneer ouders in een heel vroeg stadium al laten weten dat zij hun kind willen aanmelden. Op het formulier worden contactgegevens aangegeven, zodat de school de ouders in het vervolgtraject kan bereiken en informeren. De gegevens van het voorlopig aanmeldingsformulier kunnen gebruikt worden op het inschrijfformulier.

3. Aanmeldingsformulier

Het aanmeldingsformulier moet worden ingevuld als het kind 3 jaar en negen maanden is. Op deze wijzen verkrijgt de school actuele informatie, zodat de school kan bekijken of benodigde ondersteuning geboden kan worden. Naast informatie uit het aanmeldingsformulier, kan de school ook bij andere instanties informatie opvragen. Wij ouders hierbij op de informatieplicht en de wettelijke termijnen. Na de aanmelding heeft de school 6 weken de tijd om te bekijken of de aangemelde leerling extra ondersteuning nodig heeft en of de school de benodigde ondersteuning kan bieden. Op basis van argumenten kan de school deze periode verlengen naar 10 weken. De school heeft in deze fase trajectplicht, geen acceptatieplicht. Wanneer de school de benodigde ondersteuning niet kan bieden, heeft de school de plicht om aan te geven waar de benodigde ondersteuning wel kan worden geboden.

4. Inschrijvingsformulier

Bij een positieve beslissing volgt de officiële inschrijving door middel van het "Inschrijvingsformulier". Op basis van dit formulier worden vervolgspraken met ouders gemaakt over de het meedraaien en de start op de basisschool.

Zij instroom van leerlingen in groep 1 tot en met 8

1. Intakegesprek

Bij aanmelding van nieuwe leerlingen wordt altijd een intakegesprek gehouden waarbij de directeur de situatie van de aangemelde leerling onderzoekt. In dit gesprek krijgt de directeur zicht op de situatie, zodat hij ouders de route kan uitleggen voor de aanmeldingsprocedure. Dit gesprek is puur oriënterend en ter kennismaking.

2. Voorlopig aanmeldingsformulier (facultatief)

Dit formulier wordt door de ouders ingevuld, zodra ouders in een vroegtijdig stadium kenbaar hebben gemaakt dat zij voornemens zijn om hun zoon/dochter bij jouw school in te schrijven. Op het formulier worden contactgegevens aangegeven, zodat de school de ouders in het vervolgetraject kan bereiken en informeren. De gegevens van het voorlopig aanmeldingsformulier kunnen gebruikt worden op het inschrijfformulier.

3. Aanmeldformulier zij-instroom

Het aanmeldingsformulier moet minimaal 10 weken voor de gewenste inschrijfdatum worden ingevuld door ouders. Na de aanmelding heeft de school 6 weken de tijd om te bekijken of de aangemelde leerling extra ondersteuning nodig heeft en of de school de benodigde ondersteuning kan bieden. Op basis van gegronde argumenten kan de school deze periode verlengen naar 10 weken.

De school heeft in deze fase trajectplicht, maar nog geen acceptatieplicht. Wanneer de school de benodigde ondersteuning niet kan bieden, heeft de school de plicht om aan te geven waar de benodigde ondersteuning wel kan worden geboden. Bij een verhuizing of onvrede op een andere school blijft de leerling ingeschreven op de vorige school totdat een andere school bereid is om in te schrijven.

4. Inschrijvingsformulier

Bij een positieve beslissing volgt de officiële inschrijving door middel van het "Inschrijvingsformulier". Op basis van dit formulier worden vervolgspraken met ouders gemaakt over de start op de nieuwe basisschool.

II. Handboek Handelingsgerichte Procesdiagnostiek (HGPD)

Handelingsgerichte Procesdiagnostiek (HGPD)

Binnen Stichting Op Kop is op alle basisscholen het handelingsgericht werken (HGW) met handelingsgerichte procesdiagnostiek ingevoerd (HGPD). De intern begeleider kan in afstemming met leerkracht en ouders besluiten om een leerling aan te melden voor een HGPD-gesprek samen met de orthopedagoog. Bij dit overleg zijn de ouders, leerkracht, intern begeleider en orthopedagoog aanwezig. In sommige situaties kan ook de leerling of externe professional gevraagd worden om aan te sluiten bij het overleg. Er wordt een analyse gemaakt van de kindkenmerken, de onderwijsleersituatie en de situatie buiten school. Binnen deze gebieden wordt gekeken naar de protectieve en belemmerende factoren. Ook wordt er gekeken naar de momenten waarop het probleem niet of minder aan de orde is. Met oplossingsgerichte gesprekstechnieken wordt gezocht naar kansen en mogelijkheden om de ontwikkeling van het kind optimaal te stimuleren. Er worden handelingsafspraken gemaakt die in de komende periode uitgevoerd zullen worden, deze worden vast gelegd. Binnen dit gezamenlijke zoekproces hebben alle partijen inbreng vanuit hun eigen rol en wordt er gezocht naar de meest effectieve aanpak om de leerling zo optimaal mogelijk te begeleiden.

Werkwijze:

1. De leerkracht signaleert een probleem. Deze zorgen omtrent een leerling worden besproken met de ouders en de intern begeleider. Wanneer deze zorgen blijven bestaan kan in gezamenlijk overleg besloten worden om de leerling aan te melden voor HGPD.
2. De ouders tekenen een toestemmingsverklaring dat de orthopedagoog betrokken wordt bij de zorg omtrent de leerling.
3. Wanneer duidelijk is, welke leerlingen de eerstvolgende HGPD-sessie besproken worden stelt de intern begeleider een agenda op en geeft datum en tijdstip door aan ouders (of vraagt de leerkracht dat te doen).
4. De leerkracht beschrijft in het HGPD-formulier wat er tot nu toe met ouders besproken is, welke gezamenlijke hulpvragen er zijn en welke acties er al ondernomen zijn. Dit formulier stuurt de leerkracht versleuteld naar de ouders en voorziet de ouders op andere wijze van het wachtwoord voor het beschikbaar maken van het document.
5. Ouders vullen hun zienswijze aan in het HGPD-formulier en sturen deze versleuteld met hetzelfde wachtwoord weer terug naar de leerkracht. Daarna zet de leerkracht het HGPD-formulier klaar in ParnasSys en geeft aan de intern begeleider het bericht dat het formulier erin staat.
6. De intern begeleider controleert alle formulieren op volledigheid en juistheid en voegt in ParnasSys ook het "alternatieve leerlingrapport kleine tabellen en grafieken" van Cito toe.
7. De intern begeleider stuurt de versleutelde agenda **uiterlijk een week voorafgaand aan de HGPD** naar de orthopedagoog en geeft aan dat alle HGPD-formulieren en alternatieve rapporten klaar staan in ParnasSys.
8. Voor de gesprekken wordt doorgaans een half uur tot drie kwartier per leerling ingepland. Daarnaast kan er tijd ingepland worden voor overige vragen (denk aan: ontwikkelingsperspectieven, groepsplannen, zorgen op groeps- en/of schoolniveau). De orthopedagoog zal vier keer per jaar gedurende vier uur aanwezig zijn op alle scholen. Deze data worden aan het eind van het vorige schooljaar gepland. Uitzonderingen zijn in overleg mogelijk.
9. Tijdens het HGPD-gesprek zijn de ouders, leerkracht, intern begeleider en orthopedagoog aanwezig. In sommige situaties kan ook de leerling en/of een externe professional aanwezig zijn. Er wordt een analyse gemaakt van de kindkenmerken, de onderwijsleersituatie en de situatie buiten school. Hierbij wordt gekeken of er voldoende gegevens beschikbaar zijn om de leerling in de klas optimaal te kunnen begeleiden of dat er nadere diagnostiek gewenst is. Tijdens de HGPD worden afspraken gemaakt en wordt er afgesproken óf de leerling opnieuw besproken wordt in de HGPD en tijdens welke sessie. De intern begeleider noteert de naam van de leerling direct in een conceptagenda van een volgende HGPD-sessie.
10. Na afloop van het gesprek vult de leerkracht het HGPD-formulier verder in (aanvullende informatie en afspraken) en uploadt deze in de ParnasSysomgeving van de leerling. De intern begeleider krijgt het bericht van de leerkracht dat het nieuwe formulier erin staat. De intern begeleider controleert de formulieren op volledigheid en stuurt deze versleuteld naar ouders. Bij een volgend HGPD-gesprek (hoeft niet direct een opeenvolgende datum te zijn; afhankelijk van de eerdere afspraak) wordt de leerling wederom ingebracht. Een leerling wordt in ieder geval 2x ingebracht (eerste aanmelding en evaluatie/afroning)
11. Tijdens de vervolggesprekken wordt geanalyseerd hoe de leerling zich heeft ontwikkeld en of de aanpak effect heeft gehad in de afgelopen periode. Ook kunnen eventuele onderzoeksgegevens besproken worden (observatie, diagnostische gegevens). Wanneer er geen hulpvraag meer is, kan gezamenlijk besloten worden om het HGPD-traject af te sluiten.

III. Handleiding Werken met Ontwikkelingsperspectieven

Handleiding Werken met Ontwikkelingsperspectieven

1. Inleiding

In het ontwikkelingsperspectief (OPP) beschrijft de school de doelen die een leerling kan halen. Het biedt handvatten waarmee de leerkracht het onderwijs kan afstemmen op de onderwijsbehoeften van de leerling. En het laat zien naar welke uitstroombestemming de school, samen met de leerling en diens ouders, toewerkt.

2. Wet- en regelgeving

In het kader van Passend Onderwijs is een aantal wijzingen in de Wet op het primair onderwijs opgenomen die betrekking hebben op het werken met een OPP. Op basis daarvan is het opstellen van een OPP verplicht voor alle leerlingen die extra ondersteuning krijgen. Voor ondersteuning die binnen de basisondersteuning van de school valt, is het opstellen van een OPP dus *niet* verplicht.

De verplichte onderdelen van het ontwikkelingsperspectief zijn:

- de verwachte uitstroombestemming van de leerling (type VO of uitstroomprofiel vso);
- de onderbouwing van de verwachte uitstroombestemming van de leerling. De onderbouwing bevat in elk geval een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling;
- een beschrijving van de te bieden ondersteuning en begeleiding en – indien aan de orde – de afwijkingen van het (reguliere) onderwijsprogramma.

Bij het werken met een OPP is een goede voortgangsregistratie vereist. Ten minste jaarlijks evalueert de school met de ouders het OPP. Mede op basis van deze evaluatie neemt de school, indien nodig, extra maatregelen om de leerling op koers te houden richting uitstroombestemming of stelt de school het OPP bij.

3. Waarom werken met een ontwikkelingsperspectief?

De school plant met het OPP doelgericht het onderwijs, op basis van hoge verwachtingen. Hiermee voorkomt de school onderpresteren en krijgen alle leerlingen de kans zich optimaal te ontwikkelen op basis van hun mogelijkheden en talenten. Bij het nastreven van hoge en realistische doelen zijn de referentieniveaus taal en rekenen een belangrijk ijkpunt als het gaat om leerontwikkeling.

Het OPP heeft een plek in het cyclisch proces van planmatig handelen in de school. De school monitort de ontwikkeling van de leerling en evalueert of de leerling de gestelde doelen bereikt heeft. Analyse van de leerwinst vormt een basis om te beslissen of extra maatregelen om de leerling op de koers richting zijn uitstroombestemming te houden nodig zijn.

4. Uitgangspunten voor het werken met een ontwikkelingsperspectief

De uitgangspunten voor het werken met een OPP zijn voor alle scholen gelijk, maar iedere school vult deze in op een wijze die past bij de onderwijsvisie en werkwijze van de school:

- Niet alleen de vorderingen van de leerling volgen en afwachten waar de leerling uitkomt, maar juist doelgericht een aanbod plannen. Hierbij redeneert de school terug van de uitstroombestemming naar leergebiedspecifieke en leergebiedoverstijgende tussendoelen om het komende (half) jaar na te streven.
- Uitgaan van hoge verwachtingen en ambitieuze en realistische doelen. Binnen de mogelijkheden van de leerling legt de school de lat hoog.
- Aanpakken van (beïnvloedbare) factoren die de ontwikkeling en het leren van de leerling belemmeren.
- Insteken op het reguliere programma. Als herhaalde intensivering voor een leerling onvoldoende resultaat heeft, dan pas gaan dispensereren.

- Afstemmen en samenwerken met de leerling en zijn/haar ouders.
- Systematisch monitoren en evalueren van de ontwikkeling van de leerling, zowel leergebiedspecifiek als leergebiedoverstijgend.
- Afstemmen en inbedden van het werken met een OPP in de interne en externe ondersteuningsstructuur van de school om de betrokken leerlingen effectief te begeleiden en te ondersteunen.
- Benutten van het OPP bij de informatieoverdracht. Het OPP is onderdeel van het onderwijskundig rapport.

5. Elementen van een ontwikkelingsperspectief

Feitelijk bestaat het format OPP uit drie onderdelen:

- 1. Het ontwikkelingsdeel (de beginsituatie/instroomprofiel), belemmerende en bevorderende factoren, de leerontwikkeling op basis van de behaalde toetsresultaten, uitstroombestemming leerling)
- 2. Het planningsdeel (geplande vaardigheidsgroei en inhoudelijke doelen, gepland uitstroomniveau per leergebied, aanbod om gestelde doelen te bereiken)
- 3. Het evaluatiedeel

6. Voor welke leerlingen stellen we een OPP op: wat moet en wat mag?

De verplichting tot het opstellen van een OPP is gekoppeld aan het moment waarop de school extra ondersteuning inzet. Bij extra ondersteuning gaat het niet om de ondersteuning die de leerling vanuit de basisondersteuning van de school ontvangt, zoals verlengde instructie en extra oefening. Het gaat om extra ondersteuning die buiten de basisondersteuning valt. Bij Stichting Op Kop wordt deze extra ondersteuning altijd aangevraagd in de vorm van een arrangement via de Commissie van Arrangeren. Na toekenning van een arrangement is een OPP dus verplicht. Daarnaast zijn er ook leerlingen die binnen de basisondersteuning vallen, maar voor wie een OPP volgens de school nodig, maar dus niet verplicht, is.

7. Wanneer een ontwikkelingsperspectief opstellen?

Scholen moeten binnen zes weken een OPP opstellen voor leerlingen die extra ondersteuning ontvangen. Daarbij hebben zij de ruimte om de verwachte uitstroombestemming in het OPP in de loop van de schoolperiode te verfijnen. Naarmate de schoolloopbaan vordert en op basis van de verplichte voortgangsregistratie meer gegevens beschikbaar komen over de ontwikkeling van de leerling, wordt de keuze voor een uitstroombestemming en de afweging daarvan eenduidiger. Vooral bij jonge leerlingen is het vaststellen van het OPP lastig. Bij jonge leerlingen loopt de ontwikkeling nog erg grillig. Naarmate kinderen jonger zijn en/of de problematiek complexer, is het moeilijker om met zekerheid voorspellingen te doen over de ontwikkelingsmogelijkheden. Het is daarom ook belangrijk om de leerling zo lang mogelijk bij het reguliere aanbod te houden en niet op jonge leeftijd te gaan afwijken van het reguliere programma. Basisaanbod eerst intensiveren en pas later, indien nodig, dispensereren. Pas als langdurige intensivering telkens onvoldoende resultaat heeft – in de regel is de leerling dan enkele leerjaren verder – breekt het moment aan dat doelen die niet essentieel zijn voor de uitstroombestemming vervallen (dispensereren), zodat de school alle leertijd kan besteden aan doelen die wel relevant zijn. Het moet niet te vroeg, maar ook niet te laat gebeuren. Vanaf groep 6 is het OPP met uitstroombestemming verplicht.

8. Wie stelt het ontwikkelingsperspectief op?

Samen met de leerkracht neemt de intern begeleider een centrale positie in bij het opstellen van het OPP. Gezamenlijk werken ze het OPP uit en kunnen indien nodig een beroep doen op de expertise van de orthopedagoog. De intern begeleider brengt de orthopedagoog altijd op de hoogte van het opstellen van een OPP. De leerkracht is de uitvoerder van het OPP en blijft verantwoordelijk voor/behoudt de regie over het onderwijs aan deze leerling.

“Stroomschema werken met een ontwikkelingsperspectief” (de stappen in het traject OPP samengevat)

1. Voortraject: eerst het basisaanbod intensiveren (cyclisch)	
Vroegtijdig signaleren achterstanden bij taal/lezen/rekenen en/of sociaal-emotionele problematiek en werkhoudingsproblemen. Intensiveren van het basisaanbod in het groepsplan, zodat de leerlingen alsnog de groepsdoelen kunnen bereiken: verlengde instructie, extra verwerking, pedagogische maatregelen.	Evaluatie in groepsbespreking (hierbij zijn de groepsleerkracht en de intern begeleider aanwezig)
Bij onvoldoende resultaat: extra intensiveren van het basisaanbod in het groepsplan: verlengde instructie, extra verwerking, meer leertijd, pedagogische maatregelen.	Gesprek met ouders, evaluatie in groepsbespreking
Bij onvoldoende resultaat: extra intensiveren van het basisaanbod in het groepsplan: verlengde instructie, extra verwerking, meer leertijd, extra begeleiding.	Gesprek met ouders, evaluatie in groeps- en/of leerlingbespreking

2. Aanmelding leerling voor de handelingsgerichte procesdiagnostiek (HGPD)
Vanuit de groeps- en/of leerlingbespreking vindt aanmelding van de leerling plaats als hij/zij herhaaldelijk onvoldoende geprofiteerd heeft van de (extra) intensivering van het basisaanbod in het groepsplan. Voorafgaand aan de HGPD kan de leerling besproken zijn tijdens de leerlingbespreking en of zorgteam van de school. Er vindt een gesprek plaats met ouders zodat zij op de hoogte zijn.

3. Het in kaart brengen van de ontwikkeling van de leerling
Het uitvoeren van een beknopte dossieranalyse: <ul style="list-style-type: none"> • Wat is er (extra) voor de leerling gedaan en met welk resultaat? • Wat is de gemiddelde vaardigheidsgroei en het verwachte uitstroomniveau per leergebied? • Welke factoren bevorderen en belemmeren het leren en de ontwikkeling van de leerling? • Wat zijn de talenten en interesses van de leerling? • Hoe functioneert de leerling thuis? Welke ondersteuning bieden de ouders?

4. Het nemen van een besluit
In de leerlingbespreking / HGPD van de school vindt een bespreking plaats over de ontwikkeling van de leerling op basis van de verzamelde gegevens. Op basis hiervan vindt besluitvorming plaats: <ul style="list-style-type: none"> • Het verder (met concrete adviezen) intensiveren van het basisaanbod in het groepsplan, als blijkt dat nog niet alle mogelijkheden benut zijn. • Het vragen om extra ondersteuning, hiervoor is de school verplicht een OPP op te stellen. • Het opstellen van een OPP als besluit van de school zelf voor leerlingen die in de basisondersteuning vallen, maar voor wie een OPP niet verplicht is.

Met de ouders (en met de leerling) vindt bespreking van de genomen besluiten plaats. Als er nog belangrijke gegevens over de ontwikkeling van de leerling, de kwaliteit van het onderwijs en/of mate van onderwijsondersteunend gedrag van de ouders ontbreken, kan men besluiten eerst nog verder gericht onderzoek en observatie te verrichten.

5. Het opstellen van het ontwikkelingsperspectief voor de leerling

De school stelt op basis van de verzamelde gegevens het ontwikkelingsperspectief voor de leerling op en geeft hierin onder meer de volgende zaken aan:

- De belemmerende en bevorderende factoren;
- De geplande uitstroombestemming;
- Geplande vaardigheidsgroei technisch en begrijpend lezen, spelling en rekenen;
- Inhoudelijke tussendoelen leergebied specifiek en leergebied overstijgend;
- Het aanbod om de gestelde doelen te bereiken.

Bespreking van het OPP vindt plaats met de ouders (en met de leerling).
Bepalen van de evaluatiedatum.

6. Het uitvoeren van het ontwikkelingsperspectief

De uitvoering van het OPP vindt in de vastgestelde periode plaats, conform de doelen die gesteld zijn en de afspraken over het aanbod. De leerling is actief betrokken bij de uitvoering.

7. Het cyclisch monitoren, evalueren, bijstellen en afronden van het OPP

De ontwikkeling van de leerling wordt tweemaal per schooljaar tijdens de leerlingbespreking en/of HGPD geanalyseerd en geëvalueerd:

- Is het geplande aanbod door de leerkracht gerealiseerd? Wat zijn de resultaten? Heeft het gewerkt?
- Is de geplande vaardigheidsgroei behaald? Zijn de gestelde tussendoelen bereikt?
- Ontwikkelt de leerling zich conform de verwachtingen?
- Welke doelen streeft de school de komende periode in het OPP na? Wat biedt de school? Welke aanpassingen zijn in het aanbod nodig? Indien nodig vindt bijstelling van het OPP plaats.
- Is een vervolgaanvraag extra ondersteuning noodzakelijk? Als er geen extra ondersteuning nodig is, wat is dan wenselijk binnen de basisondersteuning? Kiest de school ervoor het OPP voort te zetten?

De voortgang en de uitkomsten van de evaluatie zijn onderwerp van gesprek met de ouders en met de leerling.

IV. Stappenplan aanvraag TLV

Stappenplan voor plaatsing s(b)o

Stap 1:

Voorafgaande aan de aanvraag bij de Commissie Arrangeren

- Er hebben HGPD gesprekken plaatsgevonden, die in het HGPD formulier zijn genotuleerd.
- Er is een ontwikkelingsperspectief (of een begeleidingsplan) als dit kan qua leeftijd.

Stap 2:

De aanvraag bij de Commissie Arrangeren

- De aanvraag voor de commissie arrangeren is op het format Commissie Arrangeren beschreven. Kort en bondig. Relevante documenten worden toegevoegd: OPP, toets overzicht, eventuele onderzoeksrapporten, observaties en verslagen van besprekingen.
- De directeur van de basisschool heeft de aanvraag gezien.
- De aanvraag voor de commissie arrangeren wordt 14 dagen voor de vergaderdatum van de CA in Grippa aangeleverd.
- Bij de aanvraag van een TLV wordt het ouderformulier en het handtekeningenblad (met de handtekeningen van beide ouders) meegestuurd.
- Het BSN-nummer van de leerling is vermeld in de documenten.
- Als namens de school een toelichting op de aanvraag bij de commissie wordt gegeven, dan staat in het CA-format van de aanvraag aangegeven wie dat doet of doen.

Stap 3:

De Commissie Arrangeren heeft een besluit genomen

- De voorzitter informeert na de bespreking school mondeling over het besluit.
- School zorgt ervoor dat de ouders geïnformeerd worden.
- De aanvraag van een TLV wordt verzorgd door de CA voor de volgende sluitingsdatum.

Stap 4:

De Commissie Toewijzing heeft een besluit genomen

- Het besluit van de CT komt bij de CA binnen in de vorm van een TLV.
- De ouders (en de school in cc) worden hierover via de mail zo spoedig mogelijk geïnformeerd door de voorzitter van de commissie arrangeren. De TLV wordt meegestuurd.

Stap 5:

De afhandeling

- Ouders melden de leerling aan bij de S(B)O school van hun keuze.
- Als de school van aanmelding bekend is, vraagt de school van herkomst toestemming aan de ouders om het dossier van de leerling over te dragen aan de S(B)O school waar de leerling is aangemeld.
- Na toestemming draagt de school het dossier (met onderstaande inhoud) over aan de SBO-school waar de leerling is aangemeld.
- Als de inschrijving van de leerling wordt bevestigd door de S(B)O school, wordt de leerling uitgeschreven op de school van herkomst.

Het SBO/SO wil graag de volgende info ontvangen:

1. Informatie schoolloopbaan
2. Ontwikkelingsperspectief (als aanwezig)
3. Niet methode gebonden toetsen (uitdraai LOVS, inclusief vaardigheidsscores)
4. Methode gebonden toetsen
5. Verslagen van onderzoeken:
  - Intelligentieonderzoek
  - verslagen van externe instanties (ook wanneer ze oud zijn)
6. Handelingsplannen
7. Overige informatie die relevant wordt geacht

V. Protocol doorstroom & doublures

De overgang van groep 1 naar 2

Als een leerling in groep 1 voor 31 december geboren is, dan zal het kind na de zomervakantie door gaan naar groep 2, mits het voldoet aan 2 van de hieronder beschreven criteria:

- a. Er voldoende scores zijn op de onderdelen van de Cito-toetsen (toets E1) en;
- b. Er voldoende scores zijn op het door de school gehanteerde leerlingvolgsysteem;
- c. Er zijn geen bijzonderheden m.b.t. de sociaal- emotionele ontwikkeling van de leerling;
- d. Er sprake is van voldoende ontwikkeling naar het oordeel van de verantwoordelijke groepsleerkracht (te beoordelen aan de hand van schriftelijke aantekeningen van de leerkracht).

Slechts bij uitzondering zal er gekozen worden voor een jaar verlenging in groep 1. De voorkeur gaat er naar uit om ook bij twijfel een leerling naar groep 2 te laten gaan, waarbij een leerling gevolgd en begeleid wordt. Ouders/verzorgers worden in alle fasen van het proces betrokken als educatief partner.

De overgang van groep 2 naar 3

Kinderen die eind groep 2 door zouden kunnen gaan naar groep 3, krijgen in februari een voorlopig advies. In juni wordt besloten of een kind al dan niet door gaat naar groep 3. De volgende criteria worden gehanteerd:

- Er is sprake van voldoende ontwikkeling ten opzichte van zichzelf naar het oordeel van de verantwoordelijke groepsleerkracht.
- Er voldoende scores zijn op het door de school gehanteerde leerlingvolgsysteem;
- De leerling voldoet aan de leesvoorwaarden die verwacht mogen worden eind groep 2;
- De leerling voldoet aan de rekenvoorwaarden die verwacht mogen worden eind groep 2;
- De leerling voldoet aan de voorwaarden voor de sociaal- emotionele ontwikkeling die verwacht mogen worden eind groep 2;

Indien een leerling niet aan alle criteria voldoet worden de volgende stappen gezet:

1. Kleuterverlenging wordt door de groepsleerkracht van groep 2 aan de orde gesteld in de leerlingbespreking van januari/ februari;
2. Kleuterverlenging wordt daarna met de ouders besproken. Aandachtspunten in het gesprek met de ouders zijn: de reden, de leeftijd van het kind, objectieve gegevens en observatiegegevens. Ouders worden als educatief partner betrokken bij het proces;
3. Er worden aanvullende toetsen afgenomen/observaties gedaan t.a.v. onderwijsbehoeften;
4. Vanuit deze gegevens wordt de hulp voor de leerling in een ondersteuningsplan beschreven;
5. Effecten van de extra ondersteuning zijn beschikbaar. In mei wordt geëvalueerd;
6. Eind mei/ begin juni wordt de beslissing van de school over het wel/niet doubleren met de ouders besproken.

Ouders/verzorgers worden in alle fasen van het proces betrokken als educatief partner.

Versnellen in de kleuterbouw

Voor versnelling gelden voor een groot deel dezelfde criteria als voor kleuterverlenging.

Vervroegde overgang is mogelijk als: Er zeer goede scores zijn op het door de school gehanteerde leerlingvolgsysteem.

Als er naar het oordeel van de verantwoordelijke groepsleerkracht een opvallend vlotte ontwikkeling is. Om dit te kunnen beoordelen zijn er schriftelijke aantekeningen beschikbaar m.b.t. de cognitieve ontwikkeling, sociaal- emotionele ontwikkeling, werkhouding, concentratie, interesse, enzovoort. Kleuterversnelling wordt overwogen als het kind ruimschoots voldoet aan de beide criteria.

Doorstroom in de groepen 3 t/m 8

Dit protocol beschrijft de procedure rond besluitvorming en communicatie met betrekking tot het doubleren in de groepen 3 t/m 8. Uitgangspunt is dat de leerlingen niet doubleren, maar mocht het nodig zijn extra begeleiding/ hulp krijgen en in een uiterst geval een eigen leerlijn volgen. Er kunnen zich echter situaties voordoen dat doubleren in het belang van de leerling overwogen moet worden.

Besluitvorming doubleren:

Het laten doubleren is een besluit, dat in overleg met de ouders/verzorgers, leerkracht, directie en eventueel de leerling zelf wordt genomen. De uiteindelijke beslissing wordt genomen door de school.

Overgang van groep 3 naar 4:

De leesontwikkeling van leerlingen in groep 3 wordt nauwgezet gevolgd, volgens de aanwijzingen van het Protocol Leesproblemen en Dyslexie. Eind februari is het eerste nauwkeurige moment van bespreking per leerling als het gaat om het overgaan naar groep 4.

In algemene zin worden door de leerkracht en IB'er besproken:

- Visie van de leerkracht op algemene beeld van ontwikkeling (lezen, rekenen, taak/werkhouding)
- Scores op de toetsen (LOVS)
- Methode gebonden toetsen

Specifiek:

- Lezen: meetmoment 2 PLD: auditieve vaardigheden, letterkennis, decodeervaardigheid op woord en tekst
- Indien nodig krijgt een leerling extra hulp/ begeleiding om gestelde doelen te halen.

Aan het eind van het schooljaar worden de volgende criteria gehanteerd:

- Lezen: M 3 moet aan het eind van groep 3 worden beheerst, DMT-toets moet minimaal III zijn;
- Taal/ Spelling: methodegebonden toetsen moeten gemiddeld voldoende zijn, herfst/winter/lente/zomer signalering moet voldoende zijn,
- Rekenen/ wiskunde: methodegebonden toetsen moeten voldoende zijn, automatiseringsproces moet voldoende ontwikkeld zijn, methode-onafhankelijke toets moet voldoende zijn (minimaal III),
- Sociaal-emotionele ontwikkeling: er zijn geen bijzonderheden te zien in de toets van het LVS,
- Leerling-dossier: de speciale zorg die aan de leerling is geboden heeft voldoende effect gehad.

Als er op 3 onderdelen onvoldoende wordt gescoord, kan het zijn dat de leerling voor doublure in aanmerking komt. Ouders/verzorgers worden in alle fasen van het proces betrokken als educatief partner.

Overgang in de groepen 4 t/m 8

De gehanteerde criteria voor de groepen 4 t/m 8 zijn als volgt:

- Technisch Lezen: Het AVI-niveau moet voldoende zijn, DMT-toets moet minimaal III zijn,
- Taal/ Spelling: Methode gebonden gemiddeld voldoende, Methode-onafhankelijke minimaal III ,
- Begrijpend Lezen: De methode-onafhankelijke toets moet minimaal III zijn,
- Rekenen/ wiskunde: Methodegebonden gemiddeld voldoende, Methode-onafhankelijk minimaal III,
- Sociaal-emotionele ontwikkeling: Er zijn geen bijzonderheden te zien in het volgsysteem,
- Leerling-dossier: De speciale zorg die aan de leerling is geboden heeft voldoende effect gehad.

Als er op 3 onderdelen onvoldoende wordt gescoord, kan de leerling in aanmerking komen voor doublure.

Stappenplan als er mogelijk sprake is van doubleren:

1. Een eventuele doublure wordt door de groepsleerkracht aan de orde gesteld in de leerlingbespreking van (uiterlijk) januari/ februari (hiervoor heeft de leerkracht alle gegevens verzameld, zoals toetsgegevens, plannen en observaties)
2. Een eventuele doublure wordt daarna (op advies van de leerlingbespreking) met de ouders (en indien mogelijk de leerling) besproken. Aandachtspunten in dit gesprek zijn: de reden, de leeftijd van het kind, objectieve gegevens en observatiegegevens (hiervoor heeft de leerkracht alle benodigde, relevante gegevens verzameld – zie ook punt 1 -). Ouders worden als educatief partner betrokken bij het proces
3. Er worden aanvullende toetsen afgenomen om een heldere diagnose te kunnen stellen; vanuit deze gegevens wordt de hulp voor de leerling in het groepsplan of in een handelingsplan beschreven
4. De effecten van de extra hulp die al aan het kind is geboden moeten beschikbaar zijn en vastgelegd. In mei wordt de extra hulp geëvalueerd en neemt de school de beslissing over het wel/ niet doorgaan naar het volgende leerjaar eind mei/ begin juni wordt de beslissing van de school over het wel/ niet doubleren met de ouders besproken. Bij een doublure wordt de beslissing vastgelegd op het formulier 'doubleren/ versnellen van een groep' en ondertekend door de ouders.

Voor de zomervakantie wordt voor de leerling een plan van aanpak geschreven, ongeacht of de leerling blijft in het huidige leerjaar of doorgaat naar de volgende groep (doel: een ononderbroken ontwikkelingslijn)

Bij verschil van mening tussen school en ouders kan de school een extern onderzoek aanvragen. Het advies uit dit onderzoek wordt als zwaarwegend verklaard voor beide partijen, maar is niet bindend. De school neemt de beslissing of verlenging zal plaatsvinden. Ouders/verzorgers worden in alle fasen van het proces betrokken als educatief partner.

Versnellen in groep 3 t/m 8

Voor 'meerbegaafde' of 'hoogbegaafde' leerlingen zal in eerste instantie gewerkt worden met verbredende, verdiepende en verrijkende leerstof. Er kunnen zich echter situaties voordoen dat versnellen in het belang van de leerling overwogen moet worden.

VI. Protocol Meerpresteerders

In schooljaar 2020-2021 wordt SIDI PO in gebruik genomen.

Dit protocol geeft inzicht in de werkwijze ten aanzien van de signalering en het bieden van passend onderwijs aan beter presterende leerlingen. Onder beter presterende leerlingen verstaan wij leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong, in dit protocol meerpresteerder genoemd. Het gaat om intelligente en (hoog)begaafde kinderen.

De Lisdodde wil iedere leerling passend onderwijs bieden, afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerling op basis van een doorlopende leerlijn. We willen recht doen aan alle kwaliteiten en talenten die leerlingen bezitten, zodat er in een uitdagende leeromgeving het beste uit ieder kind wordt gehaald.

Door het proces van signalering en diagnostiek gestructureerd aan te pakken, wordt zicht verkregen op de onderwijsbehoefte van de leerling. Vervolgens kan het onderwijsaanbod daaraan worden aangepast. De leerling krijgt een rol in het eigen leerproces, de leerling wordt betrokken bij het stellen van de doelstellingen, de wegen om het doel te bereiken en krijgt de verantwoordelijkheid over de resultaten.

Om de meerpresteerder te signaleren en zicht te krijgen op de onderwijsbehoefte, maken we gebruik van het SiDi PO voor groep 1 tot en met 8. Het protocol bestaat uit instrumenten om de ontwikkelingsvoorsprong bij kleuters in kaart te brengen en vanaf groep 3 zicht te krijgen op de mate van begaafdheid.

Het Si-Di 3 wordt als volgt afgenomen: (aanpassen naar SIDI PO okt 2020)

Stap 1 Signalering

Voor alle leerlingen die op school komen wordt binnen 6 weken een screeningslijst ingevuld door de leerkracht. Vervolgens wordt jaarlijks (bij scholen met enkelvoudige groepen, >150 leerlingen) of iedere twee jaar (scholen met combinatiegroepen) de groepssignaleringslijst afgenomen. Bij afname iedere twee jaar, vindt de afname bij de start van groep 3, 5, en 7 plaats.

Stap 2 Diagnose ouders

Mocht uit de groepsscreening blijken dat er mogelijk sprake is van een leerling met een ontwikkelingsvoorsprong/meerpresteerder dan wordt de diagnose fase in werking gesteld. Voor deze leerling wordt het ouderformulier ingevuld. Het ouderformulier kan in een gesprek worden toegelicht.

Stap 3 Diagnose leerkracht

De leerkracht vult de diagnoselijst in.

Stap 4 Toetsgegevens

In de diagnose fase wordt de beginsituatie verder in kaart gebracht door:

- Verzameling van toetsgegevens (LOVS/methode gebonden toetsen), ook op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling. Door middel van doortoetsen wordt het didactisch beheersingsniveau vastgesteld. Het is belangrijk om van elke toets een foutenanalyse te maken;
- Eventueel een menstekening, bij de aanvang in groep 1.

Stap 5 Leerlingvragenlijst

De leerlingvragenlijst invullen.

Stap 6 Nader onderzoek indien nodig

Wanneer het vermoeden van onderpresteren bestaat, wordt een onderzoek naar onderpresteren uitgevoerd.

Stap 7 Plan van aanpak

Wanneer de diagnose positief is, volgt er een oudergesprek met als doel afstemming tussen school en thuissituatie te realiseren en de vervolgstappen te bespreken.

Het gehele traject van signalering en diagnostiek wordt grotendeels uitgevoerd door de groepsleerkracht. Elke stap wordt in overleg met de intern begeleider genomen. De intern begeleider draagt zorg voor de begeleiding, coördinatie en bewaking van het gehele proces.

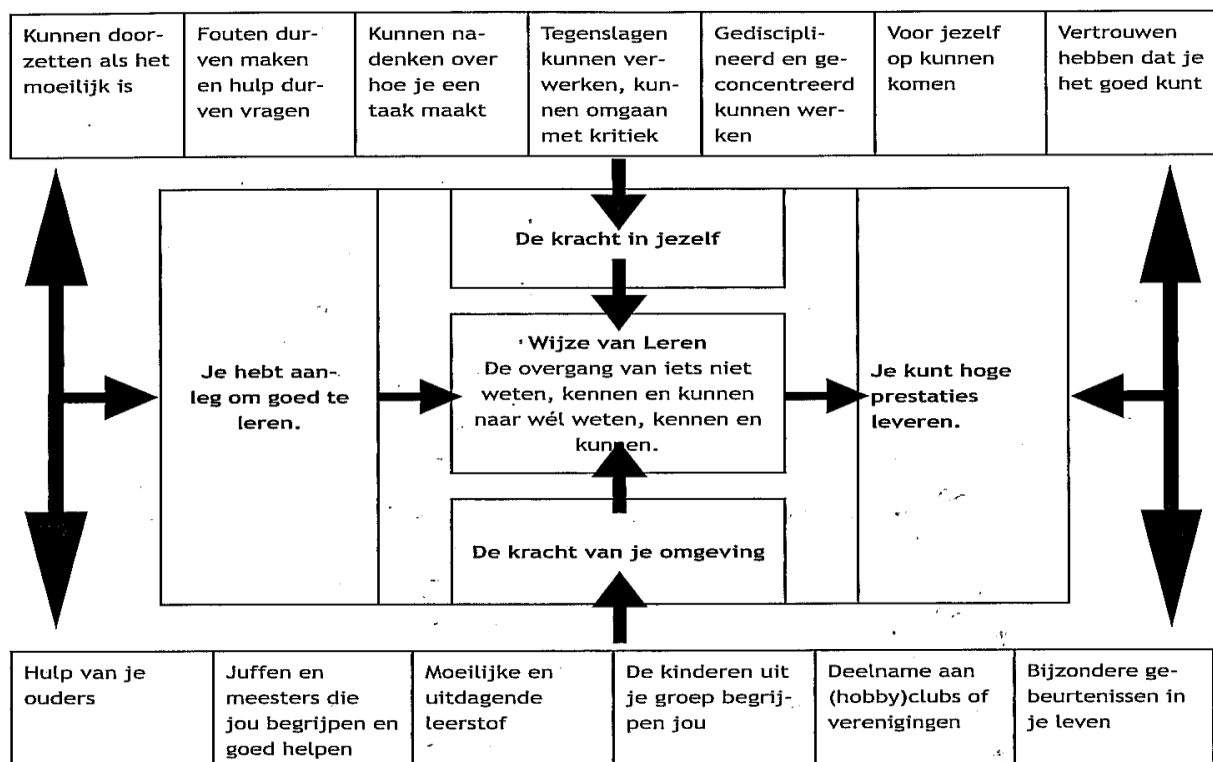
Het Model van Talentontwikkeling (zie onder) is een instrument ter ondersteuning van het aanbieden van passende leerstof aan leerlingen van groep 1 tot en met 8. Doel van de passende leerstof is om de kwaliteiten en de talenten van de leerling optimaal te ontwikkelen. Het model geeft inzicht in hoe het proces verloopt van aanleg naar succesvolle prestaties. De weg van "aanleg" naar "succesvolle prestaties" is een weg die wordt

bepaald door drie factoren: de kracht van jezelf (de motor van de wilskracht), de kracht van de omgeving (bijvoorbeeld gezin, school en vrienden) en het proces van leren (van informeel naar formeel leren met een strategie). Vaardigheden in discipline, doorzetten en metacognitieve vaardigheden (zoals plannen en reflecteren) zijn van belang om formeel te kunnen leren.

Uitdagende leerstof wordt geboden door middel van compacten en verrijken. De reguliere stof wordt compact aangeboden en de leerling krijgt verrijkende stof en uitdagende materialen aangeboden, zodat vaardigheden als discipline doorzetten en metacognitieve vaardigheden worden ontwikkeld. Minimaal 1x per week wordt er een evaluatie en instructiemoment ingepland voor deze leerlingen. De leerkracht neemt tijdens deze instructie/ en evaluatiemomenten de rol als coach in. De leerkracht leert vanuit de ondersteuning van het Model van Talentontwikkeling, door het stellen van de juiste vragen, het kind om zelf het beste uit zichzelf te halen.

Bij het aanbieden van passende leerstof wordt geprobeerd om de meerpresterende leerlingen (in de groep) zoveel mogelijk te clusteren.

Model van Talent Ontwikkeling (MTO)

Versneld doorstromen

Voor 'meerbegaafde' of 'hoogbegaafde' leerlingen zal in eerste instantie gewerkt worden met verbredende, verdiepende en verrijkende leerstof. Er kunnen zich echter situaties voordoen dat versnellen in het belang van de leerling overwogen moet worden.

De Versnellings Wenselijkheidslijst van het CBO wordt gebruikt ter ondersteuning om te beslissen of een leerling vervroegd naar een volgende groep kan gaan.

VII Toetsprotocol

Op De Lisdodde zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het systematisch volgen van de ontwikkelingen en vorderingen van onze leerlingen. Toetsen zijn een hulpmiddel om te onderzoeken of het geleerde ook werkelijk is opgenomen.

Niet voor alle vakken worden er toetsen afgenomen. Wij gaan langzamerhand steeds meer werken vanuit leerdoelen. In januari 2020 is Klasseplan in gebruik genomen. In de digitale weektaak geeft een leerling aan of hij/zij een taak heeft afgerond en kan hij/zij reflecteren op de leerstofdoelen. De leerkracht ziet deze informatie op zijn/haar dashboard. De leerkracht kan daar zien welke taken de leerlingen hebben afgerond en hoe ze hebben gereflecteerd op hun leerstofdoelen.

Wij maken onderscheid tussen methodegebonden en niet-methodegebonden toetsen.

Methodegebonden toetsen

De methodegebonden toets wordt gebruikt als afsluiting van een bepaalde hoeveelheid leerstof. Als de leerkracht een onderwerp heeft behandeld kan hij/zij met deze toets direct en vrij eenvoudig zien of de leerlingen zich de leerstof hebben eigen gemaakt en deze kunnen toepassen. Dit is een belangrijke bron van informatie voor onze school, niet alleen over het kind, maar ook over of de leerstof en wijze van lesgeven aansluit bij de leerlingen.

Niet-methodegebonden toetsen

Naast de bovengenoemde methodegebonden toetsen wordt op De Lisdodde de vooruitgang in kaart gebracht met behulp van de LOVS toetsen van het Cito Leerling Volgstelsel en KanVAS (volgstelsel voor sociaal-emotionele ontwikkeling). Tweemaal per schooljaar worden de niet-methodegebonden toetsen afgenomen in groep 3 t/m 8. Dit gebeurt voor de onderdelen rekenen/wiskunde, technisch lezen (DMT en AVI), begrijpend lezen, spelling en studievaardigheden.

Bij de kleuters wordt de ontwikkeling gevolgd met behulp van het observatiesysteem van Klasseplan. (Dit wordt gefaseerd ingevoerd vanaf januari 2020)

Daarnaast wordt in groep 2 de screening beginnende geletterdheid afgenomen.

Voor de LOVS toetsen van Cito geldt dat de daarop behaalde score wordt omgezet naar een score op één en dezelfde schaal, de Vaardigheidsschaal. Aan elke vaardigheidsscore, is weer een niveauscore verbonden. De Lisdodde hanteert de Cito-niveaus die lopen van I (sterk) naar V (zwak). Het niveau, I tot en met V, duidt dan aan hoe goed ze die stof beheersen vergeleken met alle andere leerlingen in dezelfde leeftijdscategorie.

Afname niet-methodegebonden toetsen

1. De toetsen worden afgenomen zoals beschreven staat in de handleiding van de toetsen en volgens de toetskalender.
2. Alleen na overleg met de IB-er kan afgeweken worden van de in de handleiding beschreven werkwijze. Denk hierbij aan extra tijd, voorlezen van de toetsen, vergroot toetsboekje, digitale afname enz.
3. De leerling maakt de toets op zijn eigen didactische niveau (leerjaar van de leerling). Wanneer het didactisch niveau voor een bepaald onderdeel afwijkt van het leerjaar waar een leerling in zit wordt hij op zijn eigen niveau getoetst. Deze leerling heeft dus een eigen toetslijn. De toetsresultaten kunnen dan niet meer vergeleken worden met andere leerlingen in dezelfde leeftijdscategorie.
4. De toetsresultaten worden in het digitale CITO leerlingvolgstelsel ingevoerd door de leerkracht. De toetsen moeten voor de hele groep op dezelfde datum worden ingevoerd. Ook wanneer een leerling de toets later inhaalt. De IB-er zorgt er m.b.v. de Dult-koppeling voor dat alle toetsen in Parnassys komen te staan. Dit kan pas wanneer alle toetsgegevens compleet zijn. Voor de spellingtoets en de rekentoets voeren we de foute antwoorden in zodat er een foutenanalyse gemaakt kan worden.
5. De toetsresultaten worden na afloop van de toetsperiode geanalyseerd door de leerkracht en tijdens de groepsbespreking besproken. Hiervoor wordt het formulier 'Groepsbespreking' ingevuld door de leerkracht.
6. Tijdens de groepsbespreking wordt afgesproken welke stappen er gezet gaan worden voor de volgende periode. Dit kan bijvoorbeeld bestaan uit het intensiveren van het aanbod in de klas, het aanpassen van de instructievormen of het inzetten van extra ondersteuning,
7. Tijdens de groepsbespreking na de volgende toetsronde wordt, naast de nieuwe toetsresultaten, ook het effect van de ingezette ondersteuning geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. De CITO-toetsen blijven een momentopname en de resultaten staan nooit los van de observaties in de groep en de resultaten van de methode gebonden toetsen.

8. AVI toetsen: In principe nemen we de kaart af van het toetsmoment. Wel even bekijken welk niveau de leerling de vorige keer haalde en dan 1 niveau hoger afnemen. Wanneer de kaart van het toetsmoment heel makkelijk gaat maximaal 1 niveau hoger (bijvoorbeeld voor groep 6 in januari kaart M6 dan ook E6) afnemen. (Dit gaan wij heroverwegen.)

9. Schrijven in de toetsboekjes. (Hierover moeten nog afspraken gemaakt worden.)

Eindtoets

De leerlingen van groep 8 maken in april de Route 8 eindtoets.

Wanneer een leerling hier niet aan mee doet wordt dit verantwoord in het OPP. Een OPP stellen wij op voor leerlingen waarvoor een arrangement is toegekend door cluster 1, cluster 2 of het samenwerkingsverband (cluster 3 en 4) voor extra ondersteuning.

VIII Afspraken KanVAS

Twee keer per jaar brengen wij de sociaal emotionele ontwikkeling in beeld van onze leerlingen. Wij gebruiken hiervoor het digitale Kanjer Volg- en Adviesstelsel (KanVAS). Dit stelsel bestaat onder andere uit een sociogram, een leerlingenvragenlijst, een docentvragenlijst en een breed scala aan pedagogische adviezen. In groep 1 en 2 doen we dat door middel van:

- De Kanvas docentvragenlijsten in november en in april

In groep 3 en 4 doen we dat door middel van:

- De Kanvas docentvragenlijsten in november en april
- Het sociogram uit Kanvas met smileys in november en april

In groep 5 tot en met 8 doen we dat door middel van:

- De Kanvas leerkrachtenlijsten in november en april
- De Kanvas leerlingenlijsten in november en april
- Het sociogram uit Kanvas met smileys in november en april
- De lijst 'Sociale Veiligheid'.

Ons doel met deze afnames is om regelmatig in kaart te brengen hoe onze leerlingen zich voelen en gedragen en hoe de leerkrachten het gedrag van de leerlingen ervaren en interpreteren. Ook willen we gericht kijken of kinderen zich gepest voelen en hoe de groep sociaal in elkaar zit. Dit alles om problemen zo snel mogelijk te signaleren en vroegtijdig aan te pakken.

Wij zijn een Kanjerschool en willen dat onze leerlingen zich goed voelen en zich sociaal gedragen, waarbij ze goed voor zichzelf en goed voor de ander zijn!

Inlogcodes en klaarzetten vragenlijsten

De IB'er maakt voor elke leerkracht inlogcodes aan. Voor elk afnamemoment maakt ze ook op tijd nieuwe vragenlijsten aan. Leerkrachten kunnen dan in de toetsweek inloggen en zelf vervolgens (eventueel) de inlogcodes aan de leerlingen verstrekken voor het invullen van de leerlingenlijsten. De IB'er zorgt dat elke leerkracht tijdig de inlogcodes toegestuurd krijgt.

De leerlingenvragenlijst

De bedoeling hiervan is dat leerkrachten de kinderen beter kunnen begrijpen, begeleiden en ondersteunen in hun sociaal functioneren in de klas. De leerlingen krijgen steeds een zin te zien (en te horen!) en ze vullen dan telkens een antwoordoptie in per vraag. Aan de hand van de uitslag kan de leerkracht in gesprek gaan met de leerling en de ouders. Ook kan de leerkracht bepaalde oefeningen uit de kanjertraining inzetten of pedagogische adviezen gebruiken die uit de signalering komen. De leerkracht stelt eventueel een plan van aanpak op 'op voor een of meerdere kinderen per groep afhankelijk van de uitkomsten.

Onder tabblad Uitslagen > leerling kun je de resultaten bekijken en interpreteren na de afname.

(Eigen groep in blauwe letters aanklikken)

Oranje en rode scores zijn een signaal. Je kunt op de 4 gedragsgebieden klikken voor tips en adviezen. Deze kun je gebruiken in je gesprek met leerling, ouders en bij je hulpplan. (Negatieve intenties, Ongelukkig somber, Onrustig verstorend of Hulpvaardig Sociaal)

De docentvragenlijst

Deze lijst brengt in kaart hoe de leerkracht het gedrag van het kind ervaart. Opvallende kinderen kunnen zo vroegtijdig gesignaleerd worden. Het is een bewustwordingsinstrument. Je geeft als leerkracht je mening over

elk kind op 10 verschillende gebieden (zoals motivatie, agressie, angst enz.) Deze lijst leg je naast de leerlingenlijst (vanaf groep 5) om een goed beeld te krijgen.

Onder tabblad Uitstlagen > docent > groep aanklikken kun je zoeken naar mogelijke oorzaken van het opvallende gedrag. Niet om een diagnose te stellen maar om je verder te helpen een goede aanpak te zoeken. Je kunt vervolgens nader analyseren door het deelgebied aan te klikken en verdere vragenlijsten in te vullen bij een opvallend item.

Het sociogram

Het doel hiervan is om de groepssamenstelling goed in kaart te hebben en te weten wat daarin opvalt en daarin bij te kunnen sturen. Vallen er kinderen buiten de groep? Hoe liggen de verhoudingen? Wie liggen er in conflict? Als je hier goed zicht op hebt, kun je interventies plegen om invloed uit te oefenen op deze samenstelling, op groepsgedrag en of pestgedrag.

In de helpfunctie? Zit een uitleg over het interpreteren van het sociogram.

Het tabblad "sociale status" moet eerst bekeken worden. De leerlingen met de hoogste sociale status staan bovenaan.

Analyse vragenlijsten (Tabblad Overzicht)

- 1) Als er in de leerkrachtlijst 2 of meer items rood en of 3 oranje zijn, is dit een signaal voor vervolg acties.
- 2) Als er in de leerlingenlijst 2 of meer items rood of 3 oranje zijn, is dit een signaal voor vervolg acties.
- 3) Als een kind op het sociogram een 4 of lager scoort is dit een signaal voor vervolgacties.

Vervolgacties bij signalering:

- Leerkracht noteert in ParnasSys dat de leerling gesignaleerd is onder "signalering Kanvas" Eventueel kan de leerkracht hier al een nadere verklaring bij geven in die notitie.
- Leerkracht vult de analyseformulieren van Kanvas in en hangt deze in ParnasSys in de map onder bestandscategorie: "signalering Kanvas"
- Een eventueel vorige 'plan voor gedrag' wordt geëvalueerd door de leerkracht.
- Leerkracht informeert ouders.

Mogelijke acties:

- Leerkracht voert kindgesprek met de leerling over de uitkomsten.
- Leerkracht stelt ouders op de hoogte van de uitkomsten en mogelijke vervolgacties.
- Leerkracht vraagt eventueel ouders om ook een lijst in te vullen in Kanvas (De oudervragenlijst)
- Nadere analyse wordt gedaan in Kanvas als dit nog niet gedaan is.
- De lijst met mogelijke oorzaken met handreikingen wordt doorgenomen.
- Er wordt een 'plan voor gedrag' opgesteld door de leerkracht met concrete doelen.
- Als dit nodig blijkt; De leerling wordt ingebracht tijdens leerlingbespreking.
- Bespreken of externe hulp wenselijk en noodzakelijk is.
- De gemaakte afspraken worden vastgelegd en genoteerd in ParnasSys.

IX Overzicht van externe partners

Consulenten Jeugd en Wmo gemeente Steenwijkerland

Op werkdagen bereikbaar tussen 9.00 en 17.00 uur

| (0521) 538 606

consulenten@steenwijkerland.nl

Procescoördinator gemeente Steenwijkerland

Voor multidisciplinair overleg (MDO):

Jorine Brouwer

| (0521) 538 422

jorine.brouwer@steenwijkerland.nl

Miranda Hoorn

| (0521) 538 875

miranda.hoorn@steenwijkerland.nl

Leerplichtambtenaren gemeente Steenwijkerland

Bernardien Hubbers

| (0521) 538 428

bernardien.hubbers@steenwijkerland.nl

Marleen Heinen

| (0521) 538 400

marleen.heinen@steenwijkerland.nl

Sociaal Werk De Kop

| (0521) 745 080

info@sociaalwerkdekop.nl

www.sociaalwerkdekop.nl

GGD/JGZ

| algemeen telefoonnummer (088) 44 30 702

U kunt natuurlijk ook terecht bij uw GGD/KIK-contactpersoon.

Veilig Thuis | Voor meldingen over geweld of verwaarlozing

van een kind | 24 uur per dag bereikbaar

| (0800) 2000

Samen werken aan de transitieagenda | Jacobine Pilon

(afdelingscoördinator Samenwerkingsverband PO)

| (0521) 712 500 (op dinsdag en donderdag)

j.pilon.stw@po2203.nl

Taalpunt | in Bibliotheek Steenwijk, Meppelerweg 47a, 8331 CS Steenwijk

taalpunt@bibliotheekkopvanoverijssel.nl

| 06 30 716 592